Mae Brechu yn achub bywydau
Vaccination saves lives

Brechiad COVID-19

Pam mae'n rhaid i mi aros am fy mrechlyn COVID-19?

Chwefror 2021

GIG CYMRU NHS WALES

DIOGELU CYMRU
KEEP WALES SAFE

Mae'r bobl hynny sy'n wynebu'r risg fwyaf o gymhlethdodau COVID-19 yn cael cynnig y brechlyn yn gyntaf.

Yn y DU, mae dau frechlyn COVID-19 (sy'n cael eu gwneud gan Pfizer BioNTech ac AstraZeneca) yn debygol o gael eu cynnig yn gyntaf. Gyda'r ddau frechlyn, mae angen dau ddos ar wahân i ddarparu'r amddiffyniad gorau. Ni fydd gan y brechlynnau hyn awdurdodiad marchnata llawn (trwydded) y DU ond maent wedi'u hawdurdodi gan yr Asiantaeth Rheoleiddio Meddyginiaethau a Chynhyrchion Gofal Iechyd (MHRA) yn seiliedig ar asesiad llawn o ddiogelwch ac effeithiolrwydd.

Mae'r Cyd-bwyllgor ar Imiwneiddio a Brechu (JCVI), sef grŵp annibynnol o arbenigwyr, wedi argymell bod y GIG yn cynnig y brechlynnau hyn i'r rhai sydd fwyaf mewn perygl o ddal y clefyd ac o ddioddef cymhlethdodau difrifol neu farw o COVID-19, ac i amddiffyn y GIG a gwasanaethau gofal cymdeithasol. Mae hyn yn cynnwys oedolion hŷn a gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol rheng flaen.

Pan fydd mwy o frechlyn ar gael, bydd y brechlynnau'n cael eu cynnig i bobl eraill sydd mewn perygl cyn gynted â phosibl.

Dylech gael y brechlyn pan gaiff ei gynnig os ydych yn:

- berson sy'n byw neu'n gweithio mewn cartref gofal i oedolion hŷn
- gweithiwr gofal iechyd rheng flaen
- gweithiwr gofal cymdeithasol rheng flaen
- gofalwr cartref sy'n darparu gofal personol

Bydd y brechlyn yn cael ei gynnig yn y drefn ganlynol i'r rhai:

- 80 oed a throsodd.
- 75 oed a throsodd.
- 70 oed a throsodd **ac** oedolion y nodwyd eu bod yn eithriadol o agored i niwed yn glinigol
- 65 oed a throsodd.
- y rhai 16 i 64 oed sydd â chyflyrau iechyd hirdymor (gweler y rhestr isod)

Bydd rhai pobl ar y rhestr hon yn debygol o fynd yn sâl iawn gyda COVID-19 ac maent hefyd ar y Rhestr o'r Cleifion a Warchodir, felly byddent yn cael eu gwahodd ar yr un pryd â'r rhai sy'n 70 oed.

Mae cyflyrau iechyd hirdymor yn cynnwys cyflyrau fel:

- canser y gwaed (fel lewcemia, lymffoma neu fyeloma)
- diabetes
- problem gyda'r galon
- anhwylder ar y frest neu anawsterau anadlu, gan gynnwys broncitis, emffysema neu asthma difrifol
- clefyd yr arennau
- clefyd yr afu
- imiwnedd is yn sgil clefyd neu driniaeth (fel haint HIV, meddyginiaeth steroidau, cemotherapi neu radiotherapi)
- ar ôl cael trawsblaniad organ
- ar ôl cael strôc neu bwl o isgemia dros dro (TIA)
- cyflwr niwrolegol neu gyflwr sy'n nychu'r cyhyrau gan gynnwys epilepsi a dementia
- anabledd dysgu difrifol neu ddwys
- problem gyda'ch dueg, e.e. clefyd y crymangelloedd, neu ar ôl i'ch dueg gael ei thynnu
- yn ddifrifol dros bwysau (BMI o 40 ac uwch)
- salwch meddwl difrifol

Ar yr un pryd â phobl 16 i 64 oed sydd â chyflyrau iechyd tymor hir bydd y brechiad yn cael ei gynnig i:

- rhai sy'n brif ofalwr person oedrannus neu anabl y gallai ei les fod mewn perygl os yw'r gofalwr yn mynd yn sâl
- oedolion iau mewn lleoliadau nyrsio a phreswyl arhosiad hir, a'r staff

Ar ôl y grwpiau hyn, bydd y rhai 50 i 64 oed yn cael cynnig brechiad.

Pan fydd mwy o frechlyn ar gael yn 2021 byddwn yn ei gynnig i ragor o grwpiau.

Rwyf yn un o'r grwpiau rhestredig uchod, pam mae'n rhaid i mi aros?

Bydd brechlynnau COVID-19 ar gael wrth iddynt gael eu cymeradwyo i'w defnyddio, ac wrth i bob swp gael ei weithgynhyrchu a'i ddarparu. Bydd pobl yn cael eu galw mewn trefn, ac anfonir apwyntiad atoch pan ddaw eich tro cyn gynted ag y bydd digon o frechlyn ar gael.

Ble gallaf gael brechiad COVID-19?

Bydd brechlynnau'n cael eu cynnig mewn amrywiaeth o leoliadau. Bydd y rhan fwyaf o bobl yn mynd i'r ganolfan frechu agosaf. Bydd rhai timau brechu yn ymweld â phobl i gynnig y brechlyn, er enghraifft mewn cartrefi gofal.

Beth os nad yw'r ganolfan a gynigir i mi yn hawdd i'w chyrraedd?

Ceisiwch fynd i'r ganolfan frechu a gynigir i chi. Os na allwch fynd i'r ganolfan a gynigir i chi efallai y bydd yn rhaid i chi aros i gael y brechlyn mewn lleoliad mwy cyfleus.

A allaf dalu am frechlyn COVID-19 yn breifat neu mewn fferyllfa?

Na allwch, dim ond i grwpiau cymwys y mae'r brechiad COVID-19 ar gael am ddim drwy'r GIG.

Rhagor o Wybodaeth

Gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth am frechlynnau COVID-19, gan gynnwys eu cynnwys a sgîl-effeithiau posibl yn: **https://111.wales.nhs.uk/coronavirus(2019ncov)?locale=cy** a **www.gov.uk/government/collections/mhra-guidance-on-coronavirus-covid-19**

Gallwch roi gwybod am sgîl-effeithiau a amheuir ar-lein yn **https://coronavirus-yellowcard.mhra.gov.uk/** neu drwy lawrlwytho'r ap Cerdyn Melyn.

I gael gwybod sut y mae'r GIG yn defnyddio'ch gwybodaeth, ewch i **www.nhsdirect.wales.nhs.uk/lifestylewellbeing/yourinfoyourrights**

I archebu rhagor o gopïau o'r daflen hon, ewch i **https://icc.gig.cymru/gwasanaethau-a-thimau/adnoddau-gwybodaeth-iechyd/**

© **Iechyd Cyhoeddus Cymru, Chwefror 2021 (gyda chydnabyddiaeth i Public Health England)** Fersiwn 2, ISBN 978-1-78986-154-138